

ใบความรู้หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษาไทย

หัวข้อเรื่องและงาน

1. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย
2. ความรู้เรื่องคำ
3. ความรู้เรื่องประโยค
4. ความรู้เรื่องสำนวนไทย

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

1. ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด คำส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว ไม่มีเสียงควบกล้ำ มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง มักเป็นคำที่ใช้กันมาแต่ดั้งเดิมในชีวิตประจำวัน
2. ภาษาไทยเป็นภาษาเรียงคำ การเรียงคำในภาษาไทยเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง
3. ภาษาไทยมีตัวสะกดตรงตามมาตรา คำไทยแท้จะมีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่มีการันต์ มาตราตัวสะกดมี 8 มาตรา
4. ภาษาไทยมีเสียงวรรณยุกต์ คำทุกคำในภาษาไทยจะมีเสียงวรรณยุกต์ แม้จะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ เมื่อเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนไป ความหมายของคำย่อมเปลี่ยนไปด้วย
5. ภาษาไทยมีคำลักษณนาม ลักษณะนาม คือคำที่ใช้แสดงลักษณะของคำนาม ซึ่งแตกต่างกันไป มีทั้งลักษณนามที่ซ้ำกับนามข้างหน้า และลักษณนามที่ใช้คำอื่นแสดงรูปลักษณะ
6. ภาษาไทยมีคำอาการนาม คำอาการนาม
7. ภาษาไทยมีคำพ้องรูปพ้องเสียง
8. ภาษาไทยมีคำราชาศัพท์และคำสุภาพ หมายถึง การใช้คำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และฐานะของแต่ละบุคคล
9. ภาษาไทยมีวรรคตอน วรรคตอนเป็นการแบ่งความ ถ้าเว้นวรรคตอนผิด ความหมายจะเปลี่ยนไป ดังนั้น การพูดหรือเขียนในภาษาไทย ต้องแบ่งระยะระหว่างคำหรือข้อความให้ถูกต้อง
๑๐. ภาษาไทยมีการสร้างคำ ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด คำดั้งเดิมที่มีใช้ส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว เมื่อสังคมกว้างขึ้น ภาษาก็ต้องขยายตัวไปตามความต้องการ ภาษาไทยจึงมีการสร้างคำ เพื่อให้มีคำใช้ในภาษามากขึ้น

ความรู้เรื่องคำ

1. ความหมายของคำ
2. ชนิดของคำ ตามหลักภาษาไทย
3. การเขียนสะกดคำ

ความรู้เรื่องประโยค

1. ความหมายของประโยค

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 711) ให้ความหมายของประโยคไว้ว่า คำพูดหรือข้อความ ที่ได้รับความบริบูรณ์ตอนหนึ่งๆ เช่น ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม

2. ส่วนประกอบของประโยค

ส่วนประกอบของประโยค ประโยคโดยทั่วไปประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ภาคประธาน และภาคแสดง ซึ่งจะขาดส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้

3. ชนิดของประโยค

ชนิดของประโยค การแบ่งชนิดของประโยค อาจทำได้หลายวิธี อยู่ที่ว่าจะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการพิจารณา เช่น การแบ่งชนิดของประโยคตามลักษณะโครงสร้าง จะแบ่งได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน ถ้าแบ่งตามลักษณะการเรียงลำดับคำ แบ่งได้เป็น 4 ชนิด คือ ประโยคกรรตุ ประโยคกริยา ประโยคกรรม และประโยคการิต ในการเรียนการสอนครั้งนี้จะแบ่งชนิดของประโยคตามเจตนาของผู้ส่งสาร

ความรู้เรื่องสำนวนไทย

1. ความหมายของสำนวน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 1227) ให้ความหมายของสำนวนไว้ว่า หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียง โวหาร บางก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร; ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่; ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่งๆ ; ชันแข็งหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูด

สรุปได้ว่า สำนวนไทย หมายถึง กลุ่มคำที่เรียบเรียงขึ้นโดยไม่เคร่งครัดหลักไวยากรณ์ มีความหมายไม่ตรงไปตรงมา แต่มีความหมายลึกซึ้ง คมภายในเชิงเปรียบเทียบ

2. ที่มาของสำนวนไทย

สำนวนไทย มีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ มากมาย ดังที่ กาญจนาคพันธุ์ (2513 : 3) กล่าวว่า “สำนวนนั้นเกิดมาจากมูลเหตุต่าง ๆ เป็นต้นว่า เกิดจากธรรมชาติ เกิดจากการกระทำ เกิดจากสิ่งแวดล้อม เกิดจากอุบัติเหตุ เกิดจากการเล่น เกิดจากเรื่องแปลก ๆ ที่ปรากฏขึ้น เกิดจากนิทานตำนาน ตลอดจนพงศาวดาร หรือประวัติศาสตร์ มูลเหตุดังกล่าว ใครช่างคิด ช่างนึก ช่างสังเกต และเป็นคนมีโวหาร ก็นำเอาแต่ใจความมาพูดสั้นๆ เป็นการเปรียบบ้าง เปรียบ้าง กระทบบ้าง ประชดประชันบ้าง พูดเล่นสนุกๆ ก็มี พูดเตือนสติให้คิดก็มีต่าง ๆ กัน”

3. คุณค่าของสำนวนไทย

ใช้เป็นเครื่องเตือนใจให้คิด เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน แนะนำชี้แนวทางควรปฏิบัติ ทำด้วยความนุ่มนวลละเมียดละไม หลีกเลี่ยงการหักหาญน้ำใจ